

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

місцевих виборів, що пройдуть у 2020 році, потрібно сформувавши по усій країні спроможні громади і райони. Планується, що з 2021 року громад буде 1300, а районів – біля 100.

Отже, децентралізація створила підґрунтя для укорінення кардинальних інституційних перетворень, підвищення якості життя громадян і має велике значення для продовження секторальних реформ. Завдяки новій системи розподілу владних повноважень між центральними і місцевими органами влади в Україні сьогодні фактично формується нова система відносин між гілками влади та новий баланс стримувань і противаг.

Список використаних джерел:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
2. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналіт. доп. / [Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2019. – 192 с.
3. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 12 березня 2019 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/389/10.03.2019.pdf

Громоздов В. В., аспірант кафедри регіоналістики і туризму
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ: АДАПТАЦІЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто поняття збалансованого розвитку регіону та окреслено методологічні передумови й принципи експертного визначення системи пріоритетів збалансованого розвитку регіону, категорій політики та індикаторів оцінювання сталого розвитку на регіональному та місцевому рівнях.

Проаналізовано технологію визначення національних і обласних пріоритетів сталого розвитку в Україні в процесі проведення консультацій у 2016 році з питань адаптації Цілей сталого розвитку ООН та ЄС в Україні. Зроблене порівняння визначених експертами (2013-2016 р.р.) пріоритетів сталого розвитку на національному та обласних рівнях.

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

Наведено результати роботи експертів станом на кінець 2016 року, а саме: заходи, що запропоновані експертами для реалізації першочергових цілей регіональної пріоритетності, пропозиції щодо закладення пріоритетів сталого розвитку при формування нових програм, що спрямовані на забезпечення сталого розвитку на демократичній основі за участі громадського суспільства.

Ключові слова: сталий розвиток регіону, національні консультації, пріоритети сталого розвитку, Стратегія сталого розвитку, Цілі сталого розвитку, програма Порядку денного.

Україна в 1992 році приєдналася до стратегічного документу ООН «Порядок денний на XXI століття», підписала низку міжнародних угод і договорів, які зобов'язують управлінські структури держави здійснювати розвиток на принципах збалансованості.

Оскільки сталий розвиток є фундаментальною метою Європейського Союзу, закріпленою в установчих договорах ЄС, ратифікація та впровадження Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, практично означає для України поєднання двох шляхів: до ЄС і до сталого розвитку у форматі ЄС.

Таким чином, і екзогенний формат проблеми, і ендегенна позиція керівництва України, вказують на необхідність розроблення та затвердження стратегічних секторальних та регіональних документів і, що дуже важливо, вони повинні бути складені таким чином, щоб у них повною мірою знайшли своє відображення цілі та завдання сталого розвитку, які враховуватимуть інтереси кожного регіону.

Україні слід приєднатися до намірів ЄС у питаннях сталого розвитку: досягти безперервного поліпшення якості життя як теперішнього, так і майбутніх поколінь шляхом створення сталих регіональних спільнот, здатних ефективно використовувати ресурси та виявляти екологічний і соціальний потенціал економіки регіону, забезпечуючи процвітання, захист навколишнього середовища та соціальну згуртованість у регіоні.

Мета дослідження: на основі оприлюднених в науковій літературі матеріалів узагальнити результати консультаційних експертних оцінок щодо визначення заходів, які були запропоновані експертами для реалізації першочергових цілей регіональної пріоритетності на шляху досягнення сталого розвитку.

У якості консультантів були запрошені представники регіонів, міст і громад: Черкаської області, Дніпропетровської області, Запорізької області, Сумської області, Житомирської області, Тернопільської області, Чернівецької області, м. Київ, м. Луцьк, м. Ужгород та м. Маріуполь.

Для фахівців – учасників діалогу було дуже корисним почути визначення Цілей Сталого Розвитку, сутності їх локалізації та адаптації від керівників місцевих та регіональних рівнів (див. *таблицю 1*).

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

Таблиця 1

Визначення цілей сталого розвитку консультантами з числа керівників місцевих та регіональних рівнів.

Зміст визначення	Автор ідеї	Посада
Цілі сталого розвитку – це прийняті всім світом підходи з розвитку, які ми маємо втілювати, виходячи із наших національних та регіональних особливостей і реалій	Олексій Ангурець	Голова Громадської екологічної ради при Дніпровській обласній державній адміністрації
ЦСР слугуватимуть основою подальших перетворень в Україні. Важливо, що їх обговорення проходить як на державному, так і на місцевому рівнях, оскільки розвиток областей суттєво впливає на загальнодержавні процеси	Олександр Марченко	Перший заступник голови Сумської обласної державної адміністрації
ЦСР – це орієнтир розвитку наукових досліджень у напрямі подолання глобальних та національних проблем розвитку, повноцінного використання людського потенціалу на засадах гендерної рівності та інклюзії	Наталія Куцмус	Житомирський агроекологічний університет
Глобальні Цілі сталого розвитку стосуються кожного з нас, а тому ця консультація є хорошою нагодою вплинути на розвиток нашої країни та підвищення рівня життя	Галина Воляник	Директор Департаменту Економічного розвитку і торгівлі Тернопільської облдержадміністрації
Розвиток інфраструктури є особливо актуальним і потрібним як для цілої України, так і окремих областей, зокрема Волині	Станіслав Ольшевський	Департамент інфраструктури і туризму Волинської обласної державної адміністрації.

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

Консультація щодо локалізації та адаптації Цілей сталого розвитку у Маріуполі – це можливість для нашої громади впливати як на майбутній розвиток країни, так і на розвиток міста	Вадим Бойченко	Голова Маріупольської міської ради.
На обласному рівні досягнення ЦСР здійснюватиметься в контексті Стратегії розвитку Черкащини до 2020 року, в рамках якої передбачено реалізувати низку заходів, що на практиці забезпечать економічну стабільність, екологічний баланс та соціальну згуртованість в області.	Ярослав Березань	Заступник Голови обласної державної адміністрації.
Обласна консультація щодо локалізації та адаптації Цілей сталого розвитку у Запорізькій області – це наша з вами можливість розробити ефективні пропозиції та рішення, які допоможуть виконати ЦСР на національному та обласному рівнях.	Едуард Гугнін	Заступник голови Запорізької обласної державної адміністрації.
Завдяки Цілям сталого розвитку в нас з'являється чітке уявлення про країну, в якій ми зможемо гідно жити	Марта Білокур	Студентський актив Чернівецького національного торговельно-економічного інституту.
Реалізація ЦСР дуже важлива для Закарпаття як прикордонної області України, оскільки це дозволить покращити транскордонне співробітництво та забезпечить сталий розвиток відповідно до міжнародних стандартів	Сергій Устич	Надзвичайний і уповноважений посол, Директор інституту транскордонного співробітництва.

Джерело: складено автором на основі [13, с.10-28]

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

Заходи, що запропоновані експертами для реалізації першочергових цілей регіональної пріоритетності відображені у *таблиці 2*.

Таблиця 2

Заходи, що запропоновані експертами для реалізації першочергових цілей регіональної пріоритетності

Ціль	Зміст заходів
Ціль8	підтримка модернізації економіки; оновлення Державної служби зайнятості; створення нових робочих місць у промисловості; створення нових робочих місць у сільському господарстві; створення нових робочих місць у сфері туризму (особливо зеленого); забезпечення робочими місцями людей з обмеженими можливостями; посилення соціальної інфраструктури; сприяння економічному зростанню; розвиток малого та середнього бізнесу; надання фінансової, юридичної та технічної допомоги малому і середньому бізнесу; впровадження податкових пільг для малого та середнього бізнесу; створення бізнес-інкубаторів; оновлення, або повторне відкриття великих старих промислових підприємств; підвищення енергоефективності регіональної економіки; розвиток сільських районів шляхом створення кооперативів; забезпечення можливості доступу програм профорієнтації та стажування для молоді та випускників(перш за все в сільській місцевості); доступність навчальних програм для безробітних; створення та впровадження програм допомоги у підготовці людей з обмеженими можливостями до роботи; створення гнучких графіків роботи для молодих сімей і особливо матерів; збільшити доступ до дошкільного навчання; збільшити рівень політичної та практичної підтримки реінтеграції на ринку праці.
Ціль11	створення більш доступного житла і прозорих процесів його отримання; створення транспортної інфраструктури; збільшення можливостей використання зеленого транспорту на кшталт їзди на велосипеді; поліпшення інфраструктури для осіб з обмеженими можливостями; заохочення відповідального споживання; скорочення масштабів використання природних ресурсів; участь громад в озелененні своїх територій; розвиток «зеленої» економіки;

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

	вторинна переробка і більш ефективно управління твердими відходами; збереження та відновлення місцевої культурної спадщини, у тому числі пам'яток архітектури.
Ціль 9	модернізація для задоволення потреб розвитку інфраструктури, заводів і підприємств покращення транспортних зв'язків, особливо в сільській місцевості; удосконалення систем водопостачання та утилізації відходів; створення кластерів для бізнесу та новачків, технопарків; збільшення науково-дослідного потенціалу; підтримка малого та середнього бізнесу; мікрокредитування для жінок - підприємців; підтримка IT- сектору; підтримка високотехнологічних стартапів; підтримка молодіжних бізнес-проектів та стартапів; впровадження використання відновлюваних джерел енергії (енергії біомаси, сонця та вітру); надання субсидій на утеплення; надання субсидій на відновлення земельних угідь; адаптація інфраструктури і транспорту для осіб з обмеженими можливостями.
Ціль 3	посилити профілактичну діяльність ; впроваджувати глобальні заходи профілактики: популяризація спорту, здорового способу життя, екотуризму; медична допомога; регулярні обстеження; обстеження на ранній стадії дітей, які є в групі ризику по інвалідності чи туберкульозу; допомога сім'ям з дітьми, що хворіють хронічними захворюваннями: спеціальні дитячі садки, проведення тренінгів і надання допомоги з транспортуванням; профілактика та лікування серцево-судинних захворювань, раку та ВІЛ ; додаткова підтримка у сфері психічного здоров'я; розвиток системи медичного страхування; збільшення надання безкоштовних медичних послуг; збільшення кількості сімейних лікарів; впровадження інформаційних технологій у сфері охорони здоров'я; створення мобільних лабораторій.

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

Ціль 16	удосконалення системи управління та функціонування державних структур ; покращення якості структур управління та громадянського суспільства; поліпшення доступу громадськості до інформації; підвищення прозорості та підзвітності органів місцевого самоврядування; подолання корупції; створення кризових центрів ,притулків і гарячих ліній,підвищення рівня інформованості громадськості щодо попередження насильства, у тому числі шляхом проведення кампаній у ЗМІ та школах, проведення публічних дебатів; створення волонтерської служби для допомоги поліції; сприяння діалогу в межах громад та між громадами; соціальна та юридична підтримка тимчасово переміщених осіб із територій, що постраждали внаслідок конфлікту в зоні АТО з метою їх соціальної інтеграції та включення в громади; проведення інформаційних кампаній щодо гендерної тематики та прав вразливих груп населення та подолання стереотипів; безкоштовна юридична допомога вразливим групам населення; підтримка судової реформи на місцевому рівні; проведення тренінгів з прав людини.
---------	---

Джерело: *складене авторами на основі [13, с.7-8]*

Висновки. Дуже позитивним моментом у визначенні пріоритетів сталого розвитку на регіональному та місцевому рівнях в Україні є участь в обговоренні проблеми широкого кола представників громадського суспільства: консультантів від різних сфер господарської діяльності, науковців, бізнесменів, державних службовців регіонального та місцевого рівнів. Такий підхід демонструє публічність, відкритість, бажання дослідити та врахувати думку усіх прошарків населення щодо бачення сталого розвитку на регіональному та місцевому рівнях, «не залишити нікого осторонь», що є важливим кроком в демократизації процесів управління сталим регіональним розвитком.

Список літературних джерел:

1. Цілі Розвитку Тисячоліття. Україна 2015. Національна доповідь. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Інститут демографії та соціальних досліджень, ПРООН в Україні . – 2016. –132с.
2. Обласні консультації з питань адаптації Цілей Сталого Розвитку (ЦСР) в Україні. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, ПРООН в Україні, GIZ в Україні. -2016-34с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sdg.org.ua/ua/>